

REDACTIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
pe un an ..... 20 cor.
pe 1/2 an ..... 10 cor.
pe 1/4 an ..... 5 cor.
pe o lună ..... 2 cor.
N-ri de Duminică pe an 4 cor.
Pentru România și străinătate pe an
40 franci.

Manuscripte nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERȚIUNILE:
de un gir garmond: prima dată 14
banii; a doua oară 12 banii; a treia
oară 8 b. de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele, cât și inserțiu-
nile sunt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și semnalat 302.

Scrierile nefrancate nu se primesc.

Legea în contra emigrărilor.

Lege care să oprească emigrările, s'a mai pomenit. E pe cale să facă una aspră de tot, după-ce că are deja una destul de aspră, chiar Statele-unite. Lege însă care să oprească emigrările, care să țină cu sîla în patrie pe cetățeni, asta numai în fericita Ungarie s'a pomenit.

Se pare însă că până și guvernului unguresc îi e rușine de legea asta, căci d'un an și mai bine, de când legea aceasta e votată și sancționată, ea nici până azi nu se aplică. S'a pus adică o clausulă în lege: ca să se aplice când va crede de cuviință ministrul de interne.

Ministrul de interne Széll și Khuen n'au îndrăznit să o aplice și contele Tisza vedem că întârzie și el.

Dacă am ști că întârzierea aceasta provine numai din solitudinea ce guvernul o are pentru cei în mizerie, pentru cetățenii cărora făcându-li-se greutăți, ar fi siliți să trăiască în țeară în mijlocul celei mai înspăimântătoare sărăcii, n'ar fi nimic de obiecționat. Înfrîșit de cât să rabde foame în patrie, mai bine să se sbuciume cineva prin străini.

E și mai comod acest fel de gândire pentru guvernanți, deși dacă e vorba de datoriile ce-i incumbă, stăpânirea ar trebui să

ingrijească a da de lucru cetățenilor, ear nu să-l lase în America.

Vorba e însă că însuși «Budapesti Hir-lap» mărturisește că aplicarea legii contra emigrărilor întârzie din cauza unor geșef-turi.

S'a organizat adică — după-cum se știe — o linie anume, care sub controlul guvernului maghiar să expedieze în America pe emigranți. Aceștia se adună la Fiume și de acolo sunt porniți în lume de societatea de navigație engleză *Cunard Line*, care în Ungaria este represintată prin societatea *Adria*... Și cine n'a auzit de afacerea cu subvențiile acordate de stat acestei societăți, afacere în care fusese amestecat chiar un ministru maghiar?!...

Ei, cine nu înțelege acum, că aplicându-se legea contra emigrărilor, această societate ar fi lovită simțitor pentru-că, după-cum se știe, societatea aceasta are mii de agenți în țeara și venitele sale sunt considerabile numai și numai din cauza mizeriei din Ungaria, mizerie care îndeamnă la pribegie în America pe sute de mii cetățeni?!... Și cine nu-și poate închipui câți bărbați politici cu influențe nu vor fi fost câștigați să apere interesele acestei societăți?

Asta una la mână!

Mai este însă ceva la mijloc. Până acum emigranții din Ungaria se duceau pe linia germană, imbarcându-se la Hamburg ori Brema. De când societatea englezo-maghiară a primit însă concesiunea provizorie de a expedia emigranți sub așa zis «control al gu-

vernului», se înțelege că societatea germană se vede amenințată să-și piardă cea mai bună clientură, căci după socotelile făcute, fie-care vapor german ce transporta emigranți din Ungaria, avea 52.000 coroane câștig curat.

Din cauza asta o luptă mare, pe înfundate, se petrece între cele două societăți. Guvernul este asaltat, publicul de asemenea. Sunt pline satele cu tot felul de broșuri și flamuri cari îndeamnă la emigrare, agenții mișună și ei în toate părțile. Nu e mirare: pentru-că nu numai acestor agenți, dar oricui i-se dă un premiu de 20 coroane dacă a câștigat respectivei societăți un emigrant... S'a și ajuns ast-fel la așa negustorie, cum n'a mai fost. Din părțile de Nord ale țării și de peste Dunăre se duc zilnic sute de cetățeni, mulți fără pasaport, căci agenții (ovrei mai ales) sunt ingenioși întru a se eschiva cu «transporturile» lor chiar dela regulele existente.

»Emigrările din Ungaria — scrie B. H. — n'au fost nici odată așa de intensive ca acum. Aceasta din cauza stării de tranșiune actuală, când adică vechile regule nu se observă de nimeni ear noua lege d'asemeni nu se aplică.»

Numai așa se și esplică faptul ce am înregistrat și noi că în multe comune din părțile nordice ale țării nu s'a prezentat nici un tinăr la recrutare: s'au dus toți în America!

Ear guvernul ce face!

RIVALII.

Roman de Max Kempner Hochstädt. 7

Cu un țipăt sălbatic se aruncă asupra lui și înainte de a putea s'o împedecă căzu leșinat la pământ.

După ce ridică pe Gerda, care zăcea ca moartă o așeză pe canapea și prin mijloace medicale o readuse la viață, un plâns amar o cuprinsă. Și dînsa primise o depeșă de conținutul celei a lui Roderich O depeșă care-i nimici toate visurile frumoase de fericire.

„Rene e mort“ zise privind vag în gol cu ochii mari încunjurați de cercuri negre, „și cu aceasta a pierdut și viața mea ori-ce farmec și valoare.

VII.

Indată și apărură în jurnale detaieri despre neașteptatul sfîrșit a tînerului scrutător de mare speranță. După-cum s'a putut din așa de-părtare controla știrea, s'a aflat, că Renè a fost împușcat în somn de un cruneger pe care-l primise la furt și-l concediă. Baronul Schneiders deșteptat din somn prin sgomotul împușcături, și cuprins de furie execută imediat în loc pe ucigaș. Atunci bar. Schneiders se întoarse cu cadavrul prietinelui pe coastă, unde consulul german din Loanda porni o cercetare severă și aici fu și redat mortul pământului.

Arma de care s'a folosit crunegerul la omor a fost păstrată de consul iar lucrurile

numeroase ale lui Renè le-a luat Schneiders în primire, pentru-ca după reîntoarcerea sa în Germania să le predea unicului moștenitor a lui Renè, fratelui său.

Cu încordare aștepta întreaga societate din capitală reîntoarcerea baronului, în speranța de a afla dela dînsul amănunte mai apropiate despre omorul fioros. Il priviau ca pe pretenul eroic a lui Renè și aflară de naturală și frumoasă ținuta lui la moartea soțului și nu trebui mult până când fu încunjurat de un nimb, pe care cu greu l'ar fi putut câștiga prin cele mai importante descoperiri în ținuturile necunoscute.

Așa dar era de cuprins că ajungînd pe pământ italian se lăși de aici prin telegraf știrea că în vre-o câte-va zile va sosi în capitală produse în porporțiune adevărat senzațională.

Numai doi nu luau parte la lauda generală, parte pentru-că prea erau ocupați de durerile lor, parte pentru-că nu prea recunoștea dispoziția aceasta momentană de tură a publicului. Roderich încă nu se putea obișnui cu gândul de a perde pe fratele iubit pentru totdeauna ear Gerda era așa lipsită de tărie încât adesea să închidea pe întreaga ziua de-a plînge pe cel pierdut, o durere a cărei sfîntenie și tatăl ei o respecta cuminte.

La trista știre veni bătrînul colonel la Berlin pentru a mîngăia pe nepotul său în aceste grele zile. Prin toate mijloacele posibile încercă a-l abate gândul dela trista întâmplare; nu-l succese însă de loc.

Intr'o dimineață stătu în toate ziarele la loc de frunte următoarea știre importantă:

„Aseară a sosit aici distinsul călător african baronul Gonzales Schneiders și fu cu entusiasm primit la gară de o mulțime de oameni ai științei și dus în triumf la hotelul „Kaiserhof“ unde își are locuința. După-cum auzim dînsul are de gând deja înzilele acestea a ține o prelegere în casa arhitecturii spre a da publicității o icoană despre călătoria sa, despre descoperirile sale științifice și și despre moartea prietinelui său care puse capăt descoperirii așa de strălucit începută.

Roderich stătea tocmai cu unchiul său la cafea când ceti notița aceasta și i-o împărtăși îndată. „De sine să înțelege și noi vom fi acolo“ zise bătrînul.

În acest moment fu întrerupt de grijitoare care intră aducînd un bilet delicat predîndul lui Roderich și pe care stătea scris „Gonzales Baron Schneiders“.

Surprins și săriră ambiți și Roderich spuse să fie oaspele condus înăuntru, care deja și intră.

Fața lui era palidă și întinzînd lui Roderich o voce sîrbătorească puțin vibrătoare: „Cea mai adîncă condolență, dle doctor, n'ăși fi crezut că așa o să ne revedem“.

După-ce Roderich îl prezentă unchiului său îi spuse baronul scopul visitei sale.

Trad. de Hortense B.

(Va urma.)

Din sutele de milioane de investiții, câte s'au destinat acestor nenorocite comitate de pe unde populația emigrează? Ce plan a întocmit pentru-ca pe cale economică să le cuciască un rău produs de cauze economice?

S'au făcutu-s'a cel puțin o anchetă serioasă asupra cauzelor emigrării în masă?

Nu. Ci guvernul unguresc a crezut că rezolvă afacerea făcând o lege care pedepsește aspru pe cei-ce îndeamnă la emigrare și pe cei-ce sunt prinși fără pasaport, lege pe care n'o aplică însă ca să se învedereze astfel și pentru străinătate, că cetățenii Ungariei nu sunt buni de altă treabă, de cât ca prin mizeria lor să îmbogățească societățile de navigare. Ear după-ce au emigrat, să moară prin minele Americii ori să ajungă cerșitori pe străzile orașelor americane.

Luptă românească—în adunarea generală

comunității de avere din Caransebeș.

S'au pus Ungurii șovinisti să ne scoată afară din casă, din averea moștenită dela strămoșii noștri.

Faptul acesta a trezit inimile românești și din cei mai răbdători români a făcut tot atâția uriași luptători naționali.

Ce vreau adevărat șovinisti? Scurt și lămurit: să statifice nu de odată ci treptat comunitatea de avere din Caransebeș.

În scopul acesta guvernul a comis fărădelegea de a lăsa să fie aleși prin presiunea organelor administrației ca reprezentanți la aceasta instituțiune fibirăi, notari, primari — *mameluci* fără conștiința cinstei de a prețui averea grănițarească, câștigată prin sângele strămoșesc.

Și aici fu zis: românul e așa de prost, ca să se lase tras pe sfoară. Norocul numai, că nu în toate comunelile ne lipsește conducătorii, cari veghiază tesaurul național. Ast-fel jumătate din reprezentanță este românească națională — după-cum vom vedea mai la vale din desbaterile adunării generale ținute la 29 I. c. aceasta adunare generală se poate considera una dintre cele mai însemnate. De o parte pentru-că întrânsa am văzut nerușinatul amestec al guvernului prin organele sale... corteși ordinari și terorizatori asupra celor slabi de înger, — de altă parte pentru-că Românii de bine au răspuns cu demnitate națională la acest amestec prin aceea, că au dat expresie puternică nemulțumirii, îngrijorării și simțimentelor lor românești.

Drept aceea, cred — că nu facem rău dacă în scurt redăm cele petrecute în următoarele:

Președintele *Ilie Curescu* diplomaticul, dar fără energia emanată din caracterul ferm al unui bărbat rezolut, ci prin ajutorul puterii se bucură și în sus și în jos de norocul de a fi suferit la acest post de mare valoare.

Dînsul, adevărat dl *Curescu* ca conducătorul adunării generale s'a purtat sub critică:

1. S'a lăsat presionat din partea guvernului.
2. Nu a avut simțul onorii naționale de a abzi-ce din comitet, și el cu venerabilul protopop dela Orșova.

Dar să-i zicem pe scurt—putem noi aștepta naționalism dela dl *Curescu*? Și e rușine — dar îi promitem, — că ultima oară e ales.

În chipul acesta s'a început adunarea generală Două tabere stăteau față în față. Tabera adevăraților români — și tabăra celor prostituți.

În tabera primă erau preoții: în frunte cu protopopul *Orșovei* dl *M. Popovici*.

1. Anume cercul *Caransebeșului* preoții — *Iuliu Musta*, Ghimboca, *Ion Velovan*, *Ohababistra*, *Nicolae Ivanescu*, *Marga*, *Martin Vernichescu*, *Verciorova*. *Ion Popovici*, *Cireșu*, *Ion Jura*, *Dalci*, *Nicolae Cojocarui*, *Rueni*, *Ion Sîrbu*, *Rusca*, *Ilie Pepa*, *Arminiș* (dînsul fiind suplent, ca se desarmeze, pe cel ordinar — i-a cinstit diurnele numai se poată lua parte activă în aceasta luptă).

Nicolae Novacovici *Gerboveți* *Timotei Borchescu*, *Borloveni* vechi, *Vasilie Popovici*, *Pătaș*, *Ion Grozavescu* *Corniereva*, *Nistor Brinzei*, *Corniereva*, *Mihail Costescu*, *Ieșelnița Bogoevici*, *Te-regova*, *George Tătucu*, *lablanița*, *Pavel Magdescu*

Jupalnic, etc. etc. Apoi aproape toți primarii din cercul *Orșovei*. Se vede, că fibirul *Péczeleyi*, știe cîntea de a nu se amesteca în avere străină. Mulți fruntași țărani au mai susținut lupta bărbătoască.

Din partea guvernului a asistat comitele suprem *Pogány*, care nu s'a sfiit privind ortășirea fibirăilor în adunare.

Se ne închipuim două mese lungi puse în cruce în sala cea festivă a comunității de avere... în partea dreaptă pe părete ne isbește tabloul actualului domn *Curescu*, care totodată și în ediția vie ni se presintă vederii în fruntea meselor de-alătura cu suspomenitul fișpan. În jurul meselor pe lângă păreți e întins șirul mamelucilor: primari, notari, ... fibirăi, comercianți români jidoviți... și un preot rătăcit român cu numele *Domil*, senior.

La masa cea lungă e comitetul vechiu, și organele administrative-economice ale comunității de avere.

... În fundul sălii grosul românilor de bine, atât ca reprezentanți... cât și ca interesați în cauza națională.

Se aude clopoțelul... apoi tonul nepuținței d-lui *Curescu*.

Punctul prim din ordinea de zi și cel mai important... alegerea comitetului nou.

Dl *Magdescu*, preot simpatic și naționalist în numele adevăraților grăniceri cetește și propune următoarea listă de candidați:

președinte: *Ilie Curescu*,
vice-președinte: *Patriciu Drăgălină*.

Membri ordinari: Venerabilul protopop al *Orșovei* *Mihail Popovici*, —

Ion Popovici, comerciantul, român înflăcărat din *Mehadia*.

Când mamelucii auziră acest nume strigară în răgușeala glasului „trăiască *Brancovi*“ — ear Românii de bine „abzug *Brancovi*“.

Se începu o larmă asurzitoare... abzug *Brancovi*... jidovitul... Compagnonul lui *Keppich*, *Neurührer*.

Clopoțelul sună... se făcu pe un moment liniște mortală... președintele *Curescu* vorbește.

Ce se vezi?...
Ori fărădelege... ori necunoștință parlamentară...

„Pun la vot“... românii „Nu, nu — nu primim, abzug *Brancovi*“.

... Și se vezi minunea... *Curescu* fără a se fi cedit în adunare lista unor contra candidați... bazat numai, ea primarul *Caransebeșului*, *Burdea* în pripă a pus sub nasul presidential pe o hârtie numele lui *Brancovi*... ordonează votarea.

Se cetește numele fiecărui reprezentant... și i-se cere votul...

Aici fie zis — s'a văzut, cine-I Român și cine nu.

Totuși ca explicație se amintim cine-I odiosul *Brancovi*.

Dînsul e președintele clubului liberal din *Caransebeș*... e mai departe comerciant... speculant mare și întreprinzător în compag. — *Brancovi*, *Keppich*, *Neurührer*.

Acest compagnon are afaceri contractuale cu comunitatea de avere — adevărat a luat poduri în arândă...

Nu-i așa? Ce bine e, că de, barem unul dintre ei se fie în fruntea averii grănițarești, pe care ei o exploatează...

Bravo ție — *Compatibilitate*. Unde ești cinste — unde logico-o-o?

Astfel dară nemulțămirea grănițerilor... „atară cu ei“ — „nerușinatul“.

Se votează... Cu un plus de patru voturi e ales... cari voturi au fost presionate prin fibirul *Caransebeșului*... nici barem reprezentante ilegal se fie...

Brancovi... ales!

Se începe larma din nou... tuicăiere formală... Preoții în fruntea celor așa de aspru atacați prin presa guvernului pretind rezolut abzi-cerea lui *Brancovi*... dacă mai are un pic de cinste...

De unde? stă neclătit!

Se ridică protopopul *Orșovei* *Mihail Popovici*... încăruntit și venerabilul moșneag... aproape plângend... îngrijorat fiind de averea câștigată cu sângele strămoșilor... Apoi demn și bărbătește, în focul sufletului românesc expune memorabilele cuvinte:

„Într'un comitet, unde presa guvernului așa de tare duce opera de destrăbălare — nu pot, nu 'mi permite cinstea anilor mei, cinstea românească, se figurez ca membru, — de oare-ce știu prea bine, că nu pot se lupt cu rezultat în contra acelor, cari-și bat joc de interesele averii grănițarești. Vă rog domnilor reprezentanți, primiți mulțumita mea pentru votul unanim al d-voastră și primiți totodată și abzi-cerea mea.“

„Nu primim!“

Înzădar — e neclintit moșneagul.

Drept are! Și românii îi făcură ovații furtunoase în adunare...

Un preot se ridică și strigă puternic „în numele cinstei românești — provocăm pe dl *Drăgălină* se abzi-că“...

Dar nu a abzis! Drept are!

De barem — unul se avem cu inimă românească... vom vedea...

S'au mai ales în comitet dl *Miulescu*, comerciant.

Apoi suplenții propuși de dl *Magdescu*: — domnii *Stoianel* maior în pensiuine *Novacovici*, preot, *Sușot*, țeran fruntaș... și mai unul, care mi-a scăpat din memorie.

După alegerea comitetului... mamelucii au ieșit aproape toți, să se răcorească pe la „pomul verde“ cu păharele de bere... pe când românii au rămas și la celealalte desbateri... rugări, proiecte... etc.

Ma! ales preoții: *Magdescu*, *Tătucu*, *Novacovici*, *Ivanescu*, *Grozavescu*, *Iuliu Musta*, *Vasilie Popovici* — s'au distins prin a lua parte activă în desbaterile asupra averii strămoșești.

Adunarea a durat până la 1 oră p. m.

După adunare, preoții, învățători, primari, țărani reprezentanți, — adevărații români grăniceri au făcut ovații, — manifestațiune de omagiu — venerabilului protopop *Mihail Popovici*, — care așa românește a știut se apere cinstea națională.

S'au adunat cu toții într'o cameră a ote-lului „*Pomul Verde*“ de unde s'a trimis o deputațiune după dl sârbătorit al zilei.

Până la sosire... reprezentanții discutau cu evlavie bărbăție venerabilului protopop...

* Am mai văzut prezent pe *Dr. Bradiceanu*, avocat tiner în *Caransebeș*, care în tot decursul zilei s'a purtat cu foarte mare interes — și cu multă dragoste de neam.

De sigur reprezentanții comunelor din fostul confiniu militar... vor ști se spună la sătenii lor, că până când un alt avocat tiner *Dr Vladone*, trimis de „*Albina*“ din *Sibiu* — să se desmeardă în a lua parte la „*marcius 15-ike*“ — până atunci *Dr Bradiceanu*, începător preferă a se manifesta verde românește.

Nici pe dl *Dr. Ionescu* avocat, nu l'am prea văzut agitând cu cuvântul și cu fapte... Bagseama a uitat că scrisese articoli senzațional.

Poate, că-și va gândi, că articolii lui or fi trezind inimile românești...

Nu, doamne ferește!

Alții au făcut-o — și aceștia tac și fac — fără a se pune în evidență...

Da, domnule *Dr. Ionescu*... altădată te dorim — să te vedem în rîndul luptătorilor cu — fapte.

Deputațiunea sosi cu dl *Mihail Popovici*... intrând în cameră, dl preot *Pepa* îl salută și presintă în numele reprezentanților de față omagiu pentru ținuta d-sale bărbătească — la ce apoi ține o vorbire foarte călduroasă protopopul sârbătorit, motivându-și atitudinea. A fost viu aplaudat...

După aceasta manifestație, cu toții ne-am dus la prânz, avînd o masă lungă națională, separat de mamelucii, stăpâniți dela fișpan până la fibirăi și notari...

Musica era la masa românească... veselie și mulțămire sufletească... iar la a mamelucilor în sala cealaltă... par'că era un conduct funebru...

Discursuri... deșteaptă-te române... cântec până la plecarea trenurilor de după amiază...

Cu un cuvînt românii de bine au dovedit că merită ca reprezentanți încrederea comunelor lor...

În viitor ne vom revedea organizați... și vom ști să alungăm lupii din averea strămoșilor.
Dr. Vichentie Nabucodonosor.

Din străinătate.

Regimul de teroare al lui Combes.

Guvernul francez a ordonat deja scoaterea crucifixului din salele de judecatorie și de învățământ. Această crimă s'a săvârșit chiar în timpul sărbătorilor Paștilor. Anume în urma proiectului de rezoluție al majorității camerei, ministrul justiției a ordonat, că încă *sub durata sărbătorii Învierii crucea să fie dată afară din salele judecătorilor*. Presa opozițională atacă această dispoziție în modul cel mai vehement. Pentru întrunirea proximă a camerei s'a însinuat interpelație. Casul acesta se va aduce năime și în senat. Membrul regalist al senatului în departamentul Senei *Rondu* a adresat prefecturii departamentului Senei o provocare de înțelesul, că această dispoziție a ministrului justiției până atunci să nu o execute, până ce și senatul n'a deliberat în afacerea aceasta.

Telegrame.

Războiul ruso-japonez.

Odesa. — După sosirea marinarilor de pe *Variag* și *Koreets*, s'a oficiat un Te Deum solemn pe piața primăriei.

Un prânz s'a oferit în urmă marinariilor, în casarmă, și ofițerilor la școala militară.

Vaporul *Malaya* având pe bord pe marinarii din eroicul echipaj al crucișătorului *Variag*, a sosit aci și a fost primit cu *salve de artilerie*. O flotilă întreagă de vase încărcate cu lemne, s'a dus înaintea vaporului *Malaya*, aclamând cu entuziasm pe marinarii eroi.

Comandantul portului a distribuit mai multe cruci Sf. Gheorghe echipajului după *Variag*.

Elevii școlii militare erau înșirați pe ambele părți ale stradei, pe unde trecea cortegiul.

Viena. — Ziarele din Berlin află din Tien-Tsin că Rușii au pus stăpânire pe arsenalul chinez din Hirin, unde au început fabricația munițiilor pentru trupele din Mandciuria.

Japonezii au îngropat 50 de cadavre, 120 răniți au fost transportați în lagărul Japonez.

Trupele rusești din Liao-Jang sunt entuziasmate de această victorie.

Londra. — Agenția Reuter află din Iuma că o luptă crâncenă s'a dat între expediția engleză și tibetani. Aceștia au fost respinși din lagărul lor situat aproape de Guru. Tibetanii au pierdut 400—600 oameni, printre cari și generalul tibetan.

Contra regicizilor din Serbia.

Belgrad, 18 Martie. Oficialul publică decretul prin care se pun în retragere 12 ofițeri, printre cari colonelii Zivojini, Misić, Isakovici, Mitivovici și locotenentul-colonel Lukici.

DISCURSUL D-LUI P. P. CARP

rostit în camera României la discuțiunea generală asupra tarifului vamal.

Dle președinte, să nu vă așteptați că am să mă arunc în multe teorii economice. Pentru a aduce înaintea d-voastre concepțiunii economice originale nu mă simt destul savant. A aduce însă dinaintea Camerei adevăruri economice pe care fie-care le poate găsi într'un tratat popular de Economie Politică, pentru aceasta nu vă cred destul de ignoranți.

Este însă un lucru asupra căruia aș voi să spun puține cuvinte până a nu intra în miezul cestiunei: este cestiunea capitalurilor străine.

Aud din multe părți diatribe violente, din alte părți susțineri aprigi a capitalurilor străine și mă întreb dacă și unii și alții își dau bine seamă de cestiune; căci în fine, dlor, a fi contra capitalurilor străine este a fi în contra muncii capitalizate, adică a avea pretențiunea de a face noi totul, a noueou cum zice francezul, și de a ajunge la aceleași rezultate la care a ajuns o omenire întreagă în atâtea mii de ani.

D-lor, în ultima instanță ce numim capitaluri străine?

Adică Constituția noastră nu este un capital străin?

Oare un creier românesc a inventat libertățile noastre publice? Pe terenul moral ce nu este capital străin? Apoi cea mai frumoasă etică, etica religiunii creștine, ne-a fost dată de un Evreu; și ori-unde ne aruncăm ochii trebuie să zicem că ceea-ce suntem astăzi, și ceea-ce ne înconjoară, este într'adevăr rezultatul unei munci a noastre, dar unei munci de absorbție a tot ce a muncit alții înaintea noastră.

Apoi, dacă pe terenul intelectual este așa, dacă pe terenul politic este așa, dacă pe terenul moral este așa, vroiți d-voastre ca pe terenul material să faceți o excepție? Vroiți un ce imposibil. Imposibil pentru-că, ori-cum vor vorbi acei cari sunt contra capitalului străin, ei singuri vor contribui la introducerea lui în țară. Vroiți industrie națională, faceți o fabrică și acel care face fabrica este poate unul dintre acei cari se ridică contra capitalului străin, care cer muncă națională și capital indigen. Foarte bine, iar, după ce-a făcut această diatribă, se duce binișor și se adresează la capitalurile străine ca să vină să-l pună în posibilitate de a crea fabrica. Proprietarul, după ce a făcut și el o diatribă contra capitalului străin, când are nevoie de bani ca să continue agricultura lui, se duce la bancheri — și este știut că toți bancherii noștri sunt comandații de bancherii din străinătate — și cu toate diatribile noastre nu vom putea face nici un pas, nu vom putea face, vă afirm, nici un progres fără capitaluri străine, iar d-lor, se zice „capitalurile străine intră în țară și apoi es din țară, și se duc la străini înapoi cu un mare câștig“. Așa este dar și ploaia care a căzut pe pământ se întoarce iarăși la cer; căzând însă pe pământ l-a îmbogățit, l-a alimentat și l-a făcut mai productiv. Așa și capitalurile străine vin la noi și de la noi iarăși se duc de unde au venit, însă prin trecerea lor pe la noi are să iasă o întărire a muncii naționale, așa de mare în cât vom fi recunoscători acelor cari le-au adus și acelor cari le-a întrebunțat.

Viu acum la cestiune.

D-le președinte, dacă se poate zice cu drept cuvânt că generațiunea de la 1848, a făcut România modernă sub punctul de vedere politic, se poate zice cu tot atât cuvânt că generațiunea de la 1866 a presidat la renașterea noastră economică. Și în această privință, eu, care de la 1875 și până astăzi am conlucrat la toată această mișcare, mai mult sau mai puțin în evidență dar fără întrerupere, eu pot zice că partidul conservator poate revendica ca a sa partea cea mai frumoasă.

D-lor, la 1875 care era situațiunea României? Eram pe atunci vasalii unei curți suzerane. Pe atunci avea în contra noastră mănunchiul puterilor europene cari cerea și cerea, în virtutea tratatelor, aplicarea convențiilor sale comerciale cu Turcia și la România. Așa se impune de la primul pas următoarea problemă ca să poți aplica un sistem oare-care, fie de liber-schimb, fie de protecție, ca să poți îndemna țeara aceasta pe o cale industrială, care este prima condițiune? Prima condițiune este libertatea de acțiune. În afară de ori-ce tarif în afară de ori-ce teorie, în

afară de ori-ce preocupățiune, înainte de toate era evident cum că oamenii noștri de stat, trebuia să dobândească cu ori-ce preț, libertatea de acțiune; și ca să aibă libertatea de acțiune, trebuia să rupă acel mănunchiu de puteri, acel concert European care invocă față de noi niște tracate la care nu participasem.

Ideea însă cum că am fi putut noi atunci să ne facem un tarif autonom cât de posibil, să-l prezentăm cu puterile unite, este atât de utopică, atât de imposibilă, că nu înțeleg cum au unii curajul de a acuza pe oamenii de stat de atunci că nu au făcut-o.

Înainte de toate deci trebuia ca mănunchiul acela să fie rupt, și nu se putea rupe de cât câștigând una din puteri care ar fi recunoscut nouă dreptul de a trata și care ne-ar fi pus în pozițiune de a zice celorlalte puteri când vor veni să ne aplice capitulațiile, apoi ceea-ce a făcut cutare mare putere aceea trebuie să faci și tu; căci atunci dacă nu o faci nu mai este o cestiune de dreptate, ci o cestiune de ostilitate vădită și nici o putere nu ar fi putut să se pue în situațiunea aceasta.

Prin urmăre când ni-s'a propus de Austro-Ungaria de a trata cu noi, de la stat suveran la stat suveran, nici nu mai putea să se discute cestiunea, după mine, căci nu era o cestiune industrială, era o cestiune de libertate ca stat. Și bine au făcut acei oameni de stat atunci, că nu s'au preocupat de cestiunea industrială? Cu atât mai mult au făcut mai bine, d-le Președinte, cu cât acea convențiune nu era de cât un ce trecător, pentru zece ani, — dreptul însă de a trata este un ce permanent și micile sacrificii pe care le-am făcut atunci pe când nici vorbă nu era de o industrie națională în țară la noi, că nu pot cădea în cumpănă cu marile foloase trase dețeară prin convențiunea din 75. Într'un cuvânt era renașterea noastră economică și eu felicit și cred că istoria va felicita pe acei care au făcut-o.

D-lor, zicând acestea, nu le zic nici ca să apăr nici ca să acuz pe cine-va; însă cu acest prilej putem noi să beneficiem de oare care învățăminte. Actul acesta care de sigur va avea în istorie un loc frumos a provocat pe atunci exodul opoziției în Cameră: precedat așa faimoasa frază că am aruncat România sângerândă cu pumnariul în piept la picioarele lui Andrassy.

Amintesc... Întâiu, pentru-ca să învățăm cu toții până unde ne poate împinge orbirea pasiunii politice; al doilea ca să constatăm cu plăcere că, nefericitul exemplu dat la 1875 este un exemplu repudiat azi și de dreapta și de stânga.

Și de aceea, dlor, când vine dl ministru de finance, și ne vorbește de nefasta pagină a convenției dela 1875, eu cred că nu este decât un ecou, îndepărtat de al acelor lupte. Și fiind-că nu este decât atât, eu nu mă voi ridica la diapasonul unei protestări energice, m'ași teme că dacă așa da un ton tragic cuvintelor mele, ele să nu vă pară tot de odată și ceva ridicole. Regret că dl ministru de finance n'a avut același sentiment ca și mine.

D. Em. Costinescu, ministru de finance: Atunci n'ar mai fi cartel, ar fi fusiune.

Dl P. P. Carp. D-nule ministru de finance, fiind-că vorbiți de pretinsul cartel, numai d-voastră ați tras foloase din el pe termenul politic, și regret că nu ați beneficiat de dînsul și pe terenul gustului.

Dl. Em. Costinescu. Noi credeam că v'am devansat.

Dl Carp. D-la 1875, naște epoca convențiunii și eu unul nu sunt din aceia care acuză partidul liberal, cum că de și a protestat în contra convenției cu Austria, deși a eșit din Cameră, îndată ce a venit la guvern, și a reintrat în viața legală, s'a grăbit a sancționa acea convențiune. Asemenea nu sunt dintre aceia care acuză pe guvern, că a întins-o la alții, căci era firesc, d-lor, întâiul pas făcut, în ideia tuturor, era fatal să mergem înainte, căci convenția cu Austria, fără convenții cu celelalte puteri, ne-ar fi dat țeara ca un tărîm de exploatațiune exclusiv Austriei.

Aceasta nu se putea, și prin urmăre în mod logic, în mod fatal, d-voastră ați trebuit întâi să recunoașteți însemnătatea actului, sancționând convențiunii; al doilea să trageți toate consecințele necesare, din acest fapt dovedind că ceea-ce ne-a concedat Austro-Ungaria nouă, adică libertatea de a trata, trebuia să ne concedeze și celelalte puteri.

Că în așteptare a venit războiul, că în așteptare atât situațiunea noastră, față cu puterile străine s'a schimbat, din toate acestea, nu se putea trage nici un argument, fiindcă atunci nu se prevedea ceea-ce are să fie mai târziu.

Tot asemenea nu vă acuz că d-voastră dela 1886 nu ați introdus un tarif autonom, și nu ați început adevărata eră a activității noastre industriale, ci ați continuat făcând numai un mic războiu vamal cu Austria. Epoca aceea era o eră de si uaiune economică, și de nesiguranță politică în partidul liberal.

Abia la 1891, partidul conservator face tariful actualmente în vigoare.

La 1893, el încheie primele convențiuni adevărate serioase, adevărate folositoare pentru această țară, și ori care ar fi criticele care aduc acestui tarif, din toate discuțiunile care au urmat până acum, am putut constata cu plăcere, că starea de care ne felicităm cu toții, a industriei naționale sub regimul acestui tarif s'a produs.

Prin urmare, iată ce are să zică istoria: partidul conservator a redobândit libertatea de acțiune a României în materie de tarife vamale, apoi va constata că partidul liberal neștiind încă cum și până la ce punct poate să facă tarife, a fost obligat, cum zice francezul să tatoneze vre-o 10—12 ani, și că numai dela 1891, a început o adevărată eră de activitate industrială.

Și constat cu plăcere că, ori-ce s'ar putea zice, că la începutul acestei renașteri a prezidat partidul conservator că la întărirea adolescentului care eșia din școală tot partidul conservator a venit și i-a dat mijloace de a-și creea o pozițiune.

Acum, d-lor, dacă am făcut acest istoric, o repet, nu e nici ca să apăr, nu e nici ca să acuz, dar am voit ca scriitorii viitori să aibă dinaintea lor amândouă păreri, și să poată judeca comparând pretențiunile fie-cărui, care e adevărul.

Imi amintesc totdeauna, dle președinte, o maximă germană, care este la Frankfurt, pe palatul imperial german și care glăsuiește în modul următor: „cuvântul unei părți este cuvântul nimărui, să se asculte amândouă“.

Și acu cred că din comparațiunea acestor pretențiuni mutuale va eși adevărul, și că de adevărul acela, nu are a se îngriji partidul conservator.

D-le președinte, acestea odată zise, să vedem care este situațiunea noastră actuală.

Convențiunile noastre expiră, sau sunt pe cale de a fi denunțate. Sub regimul tarifului actual noi am făcut progrese, care ne pot pune, mai mult de cât ori când, în posibilitatea de a ști unde, și până la ce grad putem veni în ajutorul industriei naționale.

Prin urmare era greșită din capul locului ideea de a da cu totul la o parte acest tarif și a veni cu un altul întreg, ca cum nu am avea a conta cu nici o experiență din trecut, ca cum nu aveam a ne folosi întru nimic de roadele tarifului actual, și că și cum noul tarif trebuia să iasă armat, ca Minerva din capul lui Joe, din capul iubitului nostru ministru de finanțe.

Eu aș fi procedat alt-fel. Este evident că în tariful actual... sunt părți care trebuiesc modificate. De exemplu toate părțile privitoare la valori. Eu cred că chiar dacă valorile de atunci erau absolut exacte, ceea-ce n'am afirmat nici odată, încă în acei 10, 12 ani s'au modificat valorile așa încât dauna ai de modificat ceva. Prin urmare la valorii acolo aș fi admis ca să se supue unei revizuirii generale. De acolo în colo ce era de făcut? Să nu protejezi ceea-ce are o protecțiune suficientă? Și nu voi intra în amănunte, dar voi cita exemple ca să arăt că nu s'a procedat ast-fel. Trebuia să studiem cari sunt industriile cari n'au nevoie de o protecțiune. De acolo, să vedem cari sunt industriile cari nu pot să se întărească, sau nu pot să nască fără o protecțiune mai puternică de cât aceea pe care o dă tariful actual.

Foarte bine. Dar atunci pentru ce o remaniere completă?

În sistemul meu ea devine absolut inutil, căci în realitate ce voim cu toții?

Voim ca industriile cari prosperează să rămâie în pozițiunea lor actuală și numai acele a căror înființare se reclamă să fie altfel protejate decât în tariful actual. Este vorba aci numai de părți speciale din tarif, iar nu de aplicare la tarif a unui nou sistem.

Dar aici am o rezervă de făcut.

Să proteguim foarte bine! Dar cum?

În dauna consumatorilor?

Eu zic da, evident că da, nici nu se poate altfel. Însă nu în dauna consumatorilor cu posibilitatea pentru industrial să-mi vindă mai scump o marfă proastă. Cu alte cuvinte nu vreau ca protecția să meargă până la crearea de diferite monopoluri cari scutesc pe industriali de ori-ce teamă de concurență chiar atunci când nu ține seama de progresele industriei sale.

Voim deci ca marfa străină cea bună să poată concura cu marfa indigenă cea proastă.

Monopolul nu ține cont nici de preț, nici de calitate, și prin urmare este un ce care este vătămător pentru consumator; dar mai mult încă pentru avântul nostru industrial, căci progresul devine imposibil în asemenea condițiuni.

Acum d-lor, dacă acuz că tariful d-lui Costinescu păcătuiește în această privință, vă mărturisesc că aș putea cu drept cuvânt să întempin obiecțiunea: bine, dar ești d-ta sigur, că acest tarif, este un tarif real?

Nu te lupți d-ta cu niște mori de vânt?

Căci, în ultima instanță știi d-ta cum are să iasă tariful din forfecătura convențiilor comerciale?

Nu rideți, d-lor ministru de finanțe, căci am capacul și la obiecțiunea aceasta (ilaritate).

Dacă ar fi exactă, absolut exactă întempinarea aceasta, atunci toată discuțiunea noastră ar fi absolut inutilă, căci am discuta un ce necunoscut; avem un tarif, dar nu avem tarif. Când în sinul comisiunii făceam dlui ministru de finanțe obiecțiunile mele: dl Costinescu, lua un aer misterios și răspundea... ști! obiect de compensațiune. Dle Costinescu, dar d-voastră prin cutare taxă împedicați avântul agriculturii noastre? — Pst. Obiect de compensațiune.

Încât atitudinea dlui ministru de finanțe mi aduce aminte o împrejurare din viața mea de școlar la Berlin.

Se reprezenta o comedie la teatru. În comedia aceea ministrul lucrărilor publice cheamă pe un impiegat și îi spune: d-le cutare, în cutare provincie e să se facă un drum de fer și unii cer traseul să zicem pe la Ploești, iar alții cer traseul, să zicem pe la Urziceni, ia dute d-ta, dar într'un mod discret ca să nu știe nimeni, și studiază lucrul la fața locului.

— Foarte bine, voi fi cât se poate de discret.

Se duce impiegatul, vine la gară, se prezintă la ghișet: d-le, un bilet.

— Pentru care destinație?

— Pst, nu pot să spun: este un secret de Stat. (Ilaritate).

Tot așa și dl ministru de finanțe nu vrea să ne spuie unde vrea să meargă.

D. E. Costinescu, ministru de finanțe. Nu se potrivește. (Va urma).

Dela Academia Română.

Vineri, la ora 1 jum. după amiază. Academia română a ținut ședință publică sub președinția d-lui P. S. Aurelian.

D. Dr. Istrate a făcut o comunicare asupra cător-va date relative la monumentele de pe timpul lui Ștefan-cel-Mare.

D-sa a vorbit în primul rând de mica biserică din Borzești, comună în județul Bacău, unde s'a născut marele voevod.

Această biserică a fost clădită pe la anul 1434 de Ștefan-cel-Mare în amintirea iubiților săi părinți.

Biserica din Borzești actualmente e în ruină și în ea nu se mai slujește. E de bolovan, cărămidă și de peatră scoasă din localitate.

Materialul fiind grosolan, nu prezintă nici o soliditate.

E îmbucurător că ministerul cultelor a luat decizia de a restaura acest monument istoric.

În privința cauzelor cari ar fi făcut pe Ștefan-cel-Mare să construiască biserica din Borzești, se povestește următoarele legende:

Ștefan-cel-Mare se războia în fruntea unei cete de băeți din sat cu copilul de sătean George care avea ceata sa și reprezenta pe tătari. Aceștia învinși, George, hatmanul tătarilor, fu judecat și spânzurat de subțiori de o cracă a unui stejar.

În acelaș timp sosesc de fapt tătarii.

Copiii fug și se pitesc cum pot; numai George, străpuns de suliți, fu ucis.

Ștefan, de și ajuns Domn, nu uita pe vechiul său prieten de copilărie. În prima infringere ce pătîmîră tătarii dela el, fiul hatmanului căzu prins de ostașii moldoveni. Acesta adus la Borzești, fu atârnat de aceeași cracă și judecat. Solii hanului veniți a-l răscumpăra, fură înapoiți cu darurile trimise și fiul său ucis ca și George.

Ștejarul fu ars și în locul său Ștefan zidi biserica.

După o altă versiune se spunc că pe când adversarul lui Ștefan era spânzurat de craca unui nuc, un epure, tuli la vale de sub un tuși vecin. Copiii alergară după el și uitară pe camaradul lor care muri în ștreang. În amintirea acestui episod, Ștefan ar fi zidit biserica.

În localitate să crede că sfânta masă din altar e pusă pe trunchiul vechiului stejar tăiat. Se va putea constata aceasta cu ocaziunea restaurării.

La 4 Iulie viitor e al patrulea centenar dela moartea gloriosului Domnitor.

Comuna Borzești, care a văzut născând pe acest apărător al patriei și creștinătății n'ar fi oare locul cel mai nemerit unde s'ar putea sărbători memoria lui?

Continuând, dl Dr. Istrate vorbește de vre-o două-zeci de biserici construite în țară în amintirea glorioaselor sale războaie dând explicațiuni asupra fie-căreia din ele, precum și asupra unor inscripții și embleme rămase de pe acele vremuri.

D. Dr. Istrate își termină conferința insistând asupra necesității de a se alcătui o lucrare completă relativ la monumentele bisericesti, lucrare care ar aduce lumină nouă asupra trecutului nostru.

Războiul ruso-japonez.

— Știri sosite prin postă din străinătate. —

„Național Zeitung“ publică un articol foarte bine informat și documentat în privința cavaleriei rusești, comparată cu cea japoneză. Rusia are în Extremul-Orient numai un regiment de cavalerie europeană, cel cu 6 escadroane Primorșe, de pe lângă corpul I de armată, încolo sunt numai Cazaci asiatici: 48 de sotnii sau escadroane. Mai e un regiment de Cazaci dela Cita.

Se mai formează 24 de sotnii din locuitorii din Transbaical. După complectare, Kuropatkin va avea 102 sotnii. Deși Cazacii sunt buni călăreți, dar nu trebuie să uităm că regimentele lor sunt mai mult pe hârtie de cât în faptă și că ofițerii lor sunt mai mult din cei din rezervă, deci bătrâni.

Japonezii au numai 59 de escadroane de cavalerie, dar le-au în realitate, gata formate și excitate, în stare a intra în luptă. Deși Japonezii nu sunt așa de buni călăreți ca și Cazacii, dar nici n'o să prea fie lupte mari de cavalerie în regiunile muntoase ale Manciuriei, cât de serviciul de campanie, cavaleria japoneză nu lasă nimic de dorit și e perfect exercitată după reglementele germane. Deci escadroanele aflătoare pe linia Gensan-Seul etc., n'au a se teme de comparațiune cu cele rusești ce le stau înaintea.

Guvernul japonez a făcut cele mai mari și mai nemerite silinți pentru a-și îmbunătăți rasa cailor, întemeind herghelii a statului și aducând în Franța, Ungaria etc., epe și armăsari aleși de ofițeri japonezii, cari s'au dovedit perfect pricepători în cele mai delicate și mai grele chestii privitoare la cai. Cail Japonezilor nu sunt așa proști cum se zice, ci deși mici dar sunt vioi, foarte nepretențioși și țin la muncă grea, mai ales cei din Formosa și Kinșin.

— O știre oficială din Petersburg confirmă că încrucișătorul „Baian“ a sărit în aer, din oameni de pe el n'a scăpat aproape nimeni. „Baian“ era unul din cele mai noi și mai bune încrucișătoare rusești. Cauza a fost o mină japoneză. „Tezeravici“ și „Retvizan“ au fost desarmate. S'a pierdut ori-ce nădeje și pentru „Pal lada“. Retvizan s'a desfăcut din toate încheeturile, servind ca fort în luptele din urmă.

— Se crede că o flotă rusească, însoțită de vase încărcate cu cărbuni, se va uni cu „Osblia“ și alte vase rusești, ce se află acum Vigo în Spania. Deci 18 vase de război ruse; ar fi pe drum spre Extremul Orient, unde vor ajunge în două luni de zile.

— Se crede că pe cât timp flota rusească dela Port-Arthur nu e nimicita, debarcarea Japoniezilor la Niucivang ar fi o greșală.

— Peste 15 zile vor începe a lucra pe Baical vapoarele sfărâmatoare de ghiță, ear în Aprilie va funcționa calea ferată de pe lângă Baical.

— La Liaojang, 70 de klm. spre sud de Mukden, e centrul de concentrare al Rușilor. De aci pot să plece spre a întimpina fie un atac la Ialu, fie la Niucivang. Frontul dela Niucivang și cel dela Ialu sunt bine întărite pentru a da timp ajutoarelor să sosească la punctul amenințat. Liaojang e în șesul lui Liao, pe afluenții acestuia dinspre stânga, Taitse. Comunicațiile cu Niucivang sunt ușoare și bune, dar cele cu Ialu sunt anevoioase de tot. Armata ar putea ajunge la Niucivang în 7—8 zile; ear la Ialu în 18—20, trecând peste înălțimile stâncoase și grele ale Cianbosanului.

— Rușii după-ce au proclamat starea de asediu în Niucivang, au luat cu sila de pe casele Americanilor și Englezilor steagurile țerilor respective. După protestele consulilor s'a suspendat aplicarea până la răspunsul puterilor.

— La Petersburg se asigură că Anglia a vândut Japoniei 10 torpiloare.

— Robert Hart directorul vămilor maritime în China a prezentat împăratului Chinei un memoriu prin care îndeamnă să se organizeze, cât mai în grabă o armată puternică, de oare-ce numai întemeiată pe aceasta, ar putea China să-și exercite influența la încheierea păcii între Rusia și Japonia. „Novoie Vremia“ acuză pe Englezi că vor să provoace turburări.

— Asupra luptei dela Cenggiu dăm amănunte: Patru escadroane japoneze se aflau la 5 verste la Apus de Cenggiu; generalul Mișcenko, cu 6 companii, plecă asupra lor. Japoniezii începură a trage focuri: din dosul zidurilor. Două escadroane rusești descălecară și ocupară un deal la 600 de pași de oraș. În oraș era o companie de infanterie și un escadron ale Rușilor. Rușii au atacat pe Japonezi cu focuri concentrate; dar și Japonezii s'au luptat vitejește, deși prinși între două focuri. După luptă de jumătate de ceas au încetat focul și s'au ascuns prin case, înălțând în două locuri steagul Crucii roșe. Curind sosiră dela Casan escadroane de Japonezi, din cari două pătrunseră în oraș, ear al treilea fu pus în neorînduială de focurile Rușilor. Timp de un ceas Japonezii n'au putut eși din case nici a se concentra. Peste 1 1/2 ceasuri sosiră în pas gimnastic 4 companii dela Kasan. Atunci Rușii încălecară și se retraseră, trecură prin strămoare și se așezară dincolo în linie de bătaie. Japonezii au ocupat punctele părăsite de Ruși, dar nu i-au urmărit.

— Rușii au părăsit linia lor întărită la râul Velumkiang și se concentrează la Vigiu și de-alungul Ialului. Avantgarda japoneză e la 60 klm. de fluviu. Ciocnirea dela Cienggiu n'are însemnătate.

— Rușii ațită pe poporul dela sate din Coreea contra Japoniezilor; în orașe țin Japonezii ordine. Coreeanii încep a admira regula și disciplina ce țin aceștia și a se mulțumi cu dînsa.

— Tonghacii din Coreea nordică sunt cu Rușii și silesc poporul să le dea bani și orez. Tonghacii au de gând să răscălească țara, când Japonezii ar fi bătuți de Ruși. Vivandierii japonezi pradă pe Coreeni, ceea-ce pricinuește mare nemulțumire. Seulul e plin de bani falși. Mulți bancheri au dat faliment. Din pricina lipsei se mănâncă și cioare. Presa e supusă unei cenzuri foarte aspre. Nu e adevărat c'au fost lupte mari în Nord.

— Războiul ar începe cu toată serioșitatea numai după-ce Japonezii ar respinge pe Ruși la Ialu și la Niucivang și ar câștiga biruință, cari se facă pe Ruși a părăsi Liao-iang și a se concentra la Harbin.

— După o știre din Seul, în lupta dela Cenggiu au căzut 50 de Japonezi și 100 de Ruși, deci e cea întâi ciocnire serioasă pe uscat, deși tot numai o luptă de avant-posturi.

— Paza căii ferate manciuriene o fac Chinezii, căci eată ce ordin a dat guvernul chinez cătră toți funcționarii administrativi chinezi din Mancuria: „Pe linie să se aște strajele chineze numai în numărul cerut de regulament. Poliția să nu se amestece la paza liniei. Când e nevoie de făcut expediție în contra Chunguzilor, să se întrebuițeze numai câți oameni trebuie și se dea veste câți și sub cine și pe unde vor merge și unde vor poposi. Soldații chinezi vor purta pe piept și pe arme semnele hotărâte. Indată ce s'ar călca regulile, patrulele vor fi dezarmate.

— La protestul Rusiei contra bombardării carantinei dela Sanșantan, Japonia a răspuns că n'a primit veste de nimicirea acelei stații și că de altfel de pe mare, nu e oprit a bombardarea asemenea clădiri.

— Suvorin publică în „Nov. Vremia“ un articol îndemnând pe Europei să se unească în contra Statelor-Unite, numindu-le parvenit obraznic, care pune picioarele pe masa politicei asiatice. După-ce Europa le-a îngăduit să prade Spania, acum își bagă nasul pretutindeni în Asia, fără a se mai sinchisi de doctrina lui Monroe. Inchee că datoria de frunte a Europei e să se unească în contra Japoniei și a Statelor-Unite.

— Graful Zamoyski, Czetwertynski, etc. se află în fruntea unei societăți poloneze pentru organizarea unei ambulante polone în Asia răsăriteană. Dar patrioții sunt contra și ved că nobilii caută a dovedi credința Rusiei. S'au făcut demonstrații contra și li-s'au spart fereștrele.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 5 Aprilie 1904.

— **Intâlnirea împăratului Vilhelm cu președintele Loubet.** Ziarul italian „Avanti“ scrie despre iminenta intâlnire a împăratului Vilhelm cu președintele Republicii franceze. După știrea acestui ziar, guvernul german încă de prin luna Nov. a. tr. a făcut mereu demersuri pe lângă guvernul francez în privința asta. Intre intermediatori a fost și regele *Edvard*, care a propus, ca intâlnirea să se întâmple în *Birmingham*, dar acest plan n'a reușit. Acum regele *Victor Emanuel* a luat asupra sa problema de a pregăti un rendez-vous pe seama împăratului german și președintele francez. Regele Italiei a și atins afacerea asta mai astă toamnă din incidentală vizitei sale la Paris; ear acum cu ocaziunea vizitei împăratului german la Neapole a conferat și cu Vilhelm.

— **Alegere de președinte al Statelor-Unite Americane.** Cu toată verosimilitatea la alegerea președintelui earăși numele lui Roosevelt va eși din urnă. Popularitatea actualului președinte e atât de mare, încât nici măcar contra-candidat nu va avea. Astfel se va întâmpla ceea-ce n'a fost pân' aici să fie ales cu unanimitate. În adunarea națională pentru candidarea președintelui pân' acum s'au ales 302 delegați, dintre cari 257 necondiționat își vor da votul pentru Roosevelt.

— **Ultimul act.** După trăgănări de luni de zile, însfârșit totuși și-a împlinit cuvântul dat (deși nu de bună voie că sub presiunea legitimă a puterilor). Regele *Petru*: a îndepărtat dela Curte parte prin transferare, parte prin pensionare, pe regicizi. Numărul de eri al ziarelor din Belgrad înregistrează simplu de tot ucasele de pensionare a oficerilor. Rezolvirea în chipul acesta a afacerii oficerilor conspiratori a mers cu mult mai ușor decât cum să credea. Incurcăturile s'au luat dela ordinea

zilor și ambasadorii puterilor în zilele viitoare se vor reîntoarce în Belgrad. Pe *Dumba*, ambasadorul de pân'acum al Austro-Ungariei îl vor înlocui cu alt diplomat, tot așa nu se va mai reîntoarce ambasadorul de pân'acum al Angliei *Eanhamm* ci va fi numit altul în locul lui.

— **Neaună în Fiume.** O telegramă sosită din Fiume anunță, că acolo a fost mare neaună mestecată cu ploaie. Carștul este acoperit cu zăpadă mare. De asemenea a nins la Abazia, Veneția și Italia de nord. În Fiume afară de asta de eri începând furibundează Bora.

— **Japonia și „Code Civile“.** Centenarul codicelui Napoleon a fost serbat și în Japonia. Japonia a luat și ea mai multe dispoziții din acest codice și așa cu drept cuvânt s'a alăturat și ea șirului jubilanților. Sărbătoarea — precum se scrie din Paris a fost imponentă. Cele două camere au ținut ședință cumulativă în care președintele a ținut discurs de preamărire despre Code Civile. După aceea la propunerea ministrului președinte au trimis o depeșă de felicitare la adresa președintelui *Loubet*. La ședință a asistat ca oaspe de onoare *Harmand* ambasadorul din Tokio al Franciei, care în cuvinte calde a mulțumit în numele Franciei pentru sărbătoare și a făcut declarații măgulitoare la adresa guvernului japonez, cari în vremurile aceste critice dovedește o ținută atât de corectă și demnă.

— **Pedeapsa cu bățul.** Am anunțat într'un numer trecut, că în Danemarca avea să se introducă legea despre pedeapsa cu bățul. Socialiștii însă s'au pus pe obstrucție pentru a zădărnici adoptarea proiectului după a treia cetire. Într'o ședință de noapte a camerei proiectul a dat de mal. Deputații socialiști au observat, că lipsesc 22 deputați și astfel profitând de această absență a celor 22 deputați, iute declarară, că renunță la cuvânt pentru a lăsa să urmeze votarea. Președintele n'au încătrău. Resultatul votării a fost surprinzător: pentru proiect au votat 54, contra lui 23, ear 14 deputați n'au votat de fel. În Danemarca însă se recere o majoritate absolută de voturi (57), ceea-ce la a treia cetire proiectul n'a putut întruni în urma absenței alor 22 deputați. Se crede, că acest rezultat neașteptat va avea drept urmare crasă ministerială parțială având probabil ministrul justiției *Alberti* să părăsească portofoliul.

— **Anarhiștii lui April.** Din Roma se telegrafează: Eri s'a răspândit vestea, că în contra papei *Pius X*, anarhiștii erau să comită un atentat. Anume ziarul officios *Capitale* a adus vestea, că doi anarhiști au reușit să între travestiți ca preoți în Vatican. Aici au arătat cu o epistolă falsă de recomandățiune, pe care ar fi căpătat-o dela cardinalul *Gibbon*. Pe baza acestei recomandățiuni aveau să fie admiși naintea secretarului de stat *Merry del Val*, dar atunci au fost recunoscuți și deținuți. Vestea aceasta a provocat mare agitațiune, dar la urmă s'a dovedit că nimic nu este adevărat din cele colportate, ci întreaga știre se reduce la o simplă glumă de April.

— **Sucei ear postește.** *Giovanni Succi*, cunoscutul postitor debutează acum cu „arta“ sa la Hamburg. Noul său ciclu se estinde pe 31 zile. Sub durata postului alta, decât apă minerală nu va lua. Postul l-a și început Sâmbăta trecută.

— **Luptă între clericali și anarhiști.** Din Madrid se telegrafează, că alaltăieri în Sestao după amiază o procesiune bisericească s'a întâlnit cu un convoi funebru, care chiar atunci s'a întors dela morminți, fără asistență preoțească. Membrii acestui convoi cari erau anarhiști și republicani, au început să arunce cu pietrii după preoți, descărcând și câte-va focuri de revolver asupra unui edificiu de școală, unde poliția a fost internat pe câți-va dintre tumultuanți. După-aceea provocatorii au încercat să *incedeze biserica*, dar n'au reușit, în schimb însă de ciudă *au devastat morminți catolici*. Vre-o zece oameni au fost vulnerați.

— **Supliciu chinez.** În provincia chineză *Kuang-si*, limitrofă cu *Jong-Kong* a provocat mare agitațiune o sentență de moarte, rostită asupra capului fostului comandant al trupelor regulate chinaze. Crima pentru care acest nefericită trebuie să pătimească oribilul supliciu-chinez, a fost că n'a putut oprima o seditiune din Nordul Chinei. Cu acest supliciu, moarte lentă, care constituie o adevărată specialitate chineză în cruzimi, se pedepsesc toți cei-ce comit lesa maiestate trădare pe patrie, adulter, profanare de mormânturi. Acest fel de pedeapsă cu moarte consistă în următoarele momente principale, de infiorătoare bestialitate, ce nu-și are seamă nici în istoria persecuțiilor primilor creștini. Condamnatului mai întâi îi să smulg unghiile dela mâni și picioare. După aceea îi desprind cu cea mai mare băgare de seamă muschii, mai întâi dela pulpe apoi de la șimpli, în sfârșit dela mâni. După aceea i-se relaxează oasele dela încheeturi. Dar asta e numai introducere. Urmează trunchiul, căru-i îi viră sub pele orez. Apoi în chipul acesta vine preparat capul. Perii, genele, dinții să scot încet cu băgare de seamă, pentru a mări astfel durerile. Această tortură durează dela 3—7 zile une-oră și mai mult.

O notabilitate chineză foarte respectabilă s'a laudat, că a inventat un sfârșit foarte ingenios la această pedeapsă cu moarte. Aceasta persoană ilustră a cincea zi a lăsat să scoată ochii condamnatului macerat, „analizat“ de viu, băgându-i în orbite gogoase de mărimea ochilor. În modul acesta avea să fie martirizat și mareșalul *Su*, dar a izbutit să fie grațiat. Scumpă a fost grația, dar negreșit — după cele ce avea de plătește suma aceea. Bietul mareșal a fost așezat într-o odaie, unde cu puțin năntea lui a îndurat moartea lentă un ziarist chinez pentru lesa maiestate. În jurul său observă plin de pâr, ungi, dinți, așa că *Su* nu s'a prea simțit bine aci. Pentru 7000 Taell a fost dus în altă eală. Ca să scape și de aici a trebuit mult foarte mult să plătească bietul *Su*. Acum voește să se întoarne napoi în *Kuang-su*, ca să repara greșala de mai nainte, de și nici idee n'are, că din ce cauză era condamnat la pedeapsă cu moarte lentă.

— **Corda Fratres.** Federațiunea internațională de studenți se organizează pentru congresul, ce va avea loc probabil la toamnă și se va ținea ori în Elveția ori în Franța. Universitățile de pretutindeni, cari fac parte din federațiune, se pregătesc deja de pe acum pentru congres.

— **Durere de stomac.** *Sgârçiuiri de stomac, catar greu de stomac, la boale de stomac învechite și împotriva lipsei de ape, tit, mijloc sigur. Purgativ sigur, inerția cronică a intestinului gros, la lipsa de scaun purgativ fără dureri*, este thea întăritoare de stomac „*Centauria*“ a farmacistului *Kossuth*.

Cutia de probă 1 cor. 20 fil.
Cutia mare . . . 2 cor. — —

În contra *tusei, caturului (troahnă) răgușelii, flegmei și iritațiunii gâtului* este de un efect eminent, *pastilele de pept »Sene-ga.«* Prețul 1 cor. Se pot căpeta în farmacia la *»Maria Fecioară«* a farmacistului *Kossuth Pál*, Arad, piața Boros Béni Nr. 15.

— **Stofe pentru haine de bărbați și dame** se găsec în toate culorile și cvantitățile în marele magazin ocașional a lui *Reiner S. Sándor* de pe piața Szabadság, Nr. 15, lângă cafeneaua „Fiume“, în Arad. Atragem atențiunea on. cititorilor la inseratul firmei amintite.

Economie.

— **Veniturile și circulațiunea căilor ferate ungare.** În luna Ianuarie a. c. căile ferate ungare cu o lungime de 18,101.5 km., (față de 17,797.1 km. din 1903) au transportat în total 6.108,497 persoane și 2.072,617 tone mărfuri. Venitele totale s'au cifrat cu Cor. 22.608,894 sau Cor. 1249=3.10% pro kilometru; anume s'au încassat din transp. de mărfuri K. 15.952,956 (în Ian. 1903 K. 16.424,367). Prin urmare încassarile din transportul de persoane arată o creștere de K. 141,753. din contra încassarile din transportul de mărfuri o reducere de K. 472,411. Reducerea se arată la liniile principale, la cari aceea face K. 386,019, pe când căile ferate locale arată o creștere de K. 55,361.

— **„Centralei însoțirilor economice române din Bucovina“ în Cernăuți** s'au fost atașat până la 20 Febr. a. c. 80 de *»Insoțiri de păstrare și credit după sistemul Raiffeisen«* și o însoțire de consum și vânzare dintre cari 47 au solvit cuotele cuvenite în suma de K. 15,500 și astfel garanția statutară a Centralei ajunge la suma de C. 477.000.

Bursa de mărfuri și efecte Budapesta.

Mărfuri:

Cursul din 28 Martie 1904

per 50 chile

1904	grâu de Aprilie	— — — —	8.17—8.18
"	săcară	" — — —	6.53—6.54
"	ovės	" — — —	5.42—5.43
"	porumb de Maiu	— — — —	5.24—5.25
"	grâu nou de toamnă	— — — —	8.15—8.16

Bibliografie.

A apărut:

„*Studii și Biografii*“ de Dr. Ioan Rațiu profesor ordinar la gimn. sup. gr.-cat, din Blaj, prețul 2 Cor.

Cuprinsul e următorul: Limba și educațiunea, Elementul național în educațiune, Școlile din Blaj, Gheorghe Șincai și școlile populare române, Cipariu și apogeul literar al Blajului, Dimitrie Bolintinean, Glosar de cuvinte dialectale, Dr. Ioan Rațiu, Basiliu Rațiu, Ioan Papiu.

Articolele acestea reunite într'un volum, au fost publicate în diferite foii românești.

Autorul a făcut un lucru laudabil presintând într'un mănunchiu publicului o lectură instructivă și plăcută. Recomandăm cartea, care se poate procura la autor.

— **Coruri bărbătești**, cvarteturi de Trifou Lugojanu:

1. *Calea mândrei și Dorul*, 1 — cor.

2. *Invierea* (poesia de Eminescu) — 2 cor.

De vânzare la librăria Petru Simtion în Arad și la autor (profesor seminarial).

1903 B 1658.3.

Ō Felsége a Király nevében!

Az abrudbányai kir. járás mint büntető bíróság becsületsértés vétsége miatt vádolt Salamon Sándor elleni bűnyben, Gyanka Iuonutz magán vádló által emelt vád felett az abrudbányán 1904 évi január hó 29-ik napján Schubert József jegyzőkönyvvezető részvételevel megtartott nyilvános tárgyalás alapján a vád és a védelem meghallgatása után következőleg

Í t é l t:

Vádolt Salamon Sándor ki 51 éves, Aranyban született, abrudbányai lakos, izraelita vallású, nős, vagonos, kereskedő, bűnösnek mondatik ki a btk 261 §-ban meghatározott becsületsértés vétségeben, elkövetve az által, hogy 1903 évi december hó 22-én azt mondta, hogy szarik a Gyanka Iuonutz községi bíró ítéletére, mert még nem jögerős; és ezért a btk. 261 § alapján az ítélet jögerőre emelkedésétől számítandó, az 1892 évi XXVII t.-cz. 3 §-ban meghatározott czélokra fordítandó, 15 nap alatt és végrehajtás terhe mellett fizetendő, behajthatlanság esetén a btk 53 §-hoz képest 2 napi fogházra átváltoztatandó 20 korona pénzbüntetésre ítéltetik.

Vádolt köteles a B. P. 480 § alapján az ezentúl felmerülő bűnygi költséget 15 nap alatt, 1890 évi 43 t.-cz. 9 §-ban meghatározott végrehajtás terhe mellett az államkincstárnak megteríteni.

Továbbá köteles vádolt, a B.P. 479 § alapján magánvádlónak 12 korona költségét 15 nap alatt és végrehajtás terhe mellett megfizetni.

Dr. Ligeti Lajos védő díjai 10 koronában állapíthatnak meg védenézével szemben.

Együttal a btk 277 § értelmében az ítélet jögerőre emelkedése után indokaival együtt vádolt költségére az Aradon megjelenő „Tribuna“ czimű lapban, 1 izben közététetni rendeltetik.

Indokok:

Gyanka Iuonutz abrudfalvi községi bíró magánvádló panaszával és vádolt beismerésével bizonyítást nyert, hogy magánvádló mult évi december hó 22-én, a községi bíróságok elé utalt egyik ügyben némileg vádolt is érdekelve volt, — a menyiben saját fuvarosai szerepeltek felekként —, az ítélet pedig nem tetszése szerint hozatott, — vádolt a feletti haragjában, a nála megjelent perveztes félnek mondotta, hogy „szarik a községi bíró által hozott ítéletre, mert az még nem jögerős“.

Vadlot ezen cselekménye a becsületsértés vétségét állapítja meg. És tekintettel arra, hogy vádolt kijelentette, hogy ő magánvádlót nem akarta hivatalos minőségében mesérteni s magánvádló maga is kijelentette, hogy ő csak mint magánember érzi magát meggyalázva és vádját határozottan a btk 261 § alapján emelte, és, a más-különbben szükséges felhatalmazást azért szerezte be, — vádoltatt a vád értelmében bűnösnek kellett kimondani és elítélni.

A büntetés kimérésénél figyelembe vétettek — mint enyhítő körülmények — vádolt beismerése s hogy a bíróság előtt a történet felett sajnálatát fejezte ki, — s miután ezzel szemben számba vehető súlyosító körülmények nem forogtak fent, — a kiszabott büntetés találatot megfelelőnek.

A bűnygi költségekre és kártérítésre vonatkozó intéskedések vádolt bűnösségének kifolyamányaiként jelentkeznek.

Az ítéletnek hirlapi közzététele a btk. 277 §-an alapszik, — és mintán Abrudbányán és környékén lap nem jelenik meg, felek határozott, kéreése folytán a „Tribuna“ czimű lapban rendeltetel a közzététel.

Abrudbányán 1804 január 29

(P. H.)

Pildner,
kir albiró.

Tot omul trebuie să știe că la
haine ieftine pentru Paști conduce numai marea prăvălie de ocaziune a lui

REINER S. SÁNDOR

pe cumpărător

Să nu piardă nimeni ocaziunea

a se folosi de aceste prețuri ieftine, căci

postav pentru haine bărbătești se află deja dela 2 fl. 50 cr. în sus.

Stofă pentru dame 120 cm. lată, metrul 37 cruceri.

Un metru delină numai 32 cruceri.

Un metru carton de spălat bun, numai 15 cruceri.

161 5-15

Un metru batist bun numai 14 cruceri.

Cumpărarea nu este obligată, privirea e gratuită.

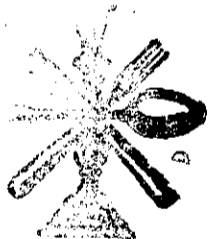
Magazinul cel mare ocazional al lui REINER S. Sándor

ARAD, Piața Libertății Nr. 15 (Sabadság-tér) de lângă cafeneaua Fiume

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Gratuit

o cumpănă pentru culină

Pentru prețuri nepus de echitabile trimit în toate părțile următoarele:

124 3-24

mărfuri de argint mexican.

- 6 cuțite de masă de argint mexican.
- 6 linguri de masă
- 6 furculițe
- 12 lingurițe mici de cafea
- 6 cuțite pentru desert
- 6 furculițe pentru desert
- 1 lingură de scos zăcă
- 1 lingură de scos lapte
- 2 candelabre elegante pentru salon.

toate din argint mexican.

46 BUCĂȚI NUMAI 6-50 Fl.

Afară de asta ori-cine comandază dela mine primește drept cadou o cumpănă p. culină gratuit. Argintul mexican este un metal alb (și diulăuntru) pentru a cărui calitate și durabilitate primesc garanție pe 25 ani.

Comandele să îndeplinesc contra trimiterii banilor ori și pe lângă rambursă din depositul:

Scheffer D. Sándor

Budapesta.

VII, Bezeredy-utca 3 szám.

Cucea ori steaua electro-magnetică dublă.

D. R. G. M. Nr. 88 503.

Vindecă și recrează pe lângă garanția: reuma, astma (respirația grea), insomnia, epilepsia, nervozitatea, lipsa de apetit, clorosa, durerea de dinți, migrena, impotența, influența, precum și tot felul de boale de nervi. Bolnavul cel ce nu se poate vindeca în decurs de 44 zile, îi întorcem banii imediat. Celui ce nu îi mai ajută nimic, să încerce cu aparatul meu; căci sunt convins despre efectul sigur al aparatului meu.

Prețul unui aparat mare 6 cor. e a se folosi la boale de nervi cronice.

Prețul unui aparat mic 4 cor. se folosesc la boale mai ușoare.

Comandele le îndeplinește în patrie și străinătate:

Scheffer D. Sándor

Budapesta,

VIII, Bezeredy-utca 3 szám.

Pentru 5 coroane

trimit 4 1/2 kgr. (circa 50 bucăți) de săpun de toaletă fin

bucăți alese de săpun de suc de lili, de rose, de iorgovan, de viorele, de rezedă, de iasmin și de clopoșele.

Pe lângă anticipațiune ori rambursă expediază:

Scheffer D. Sándor

Budapesta,

VIII, Bezeredy-utca 3 szám.

ANUNTIU!

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public, că asortimentul meu de

vestminte pentru bărbați și copii

care sînt până aci a oferit ocaziune on. public de a alege după plac, s'a îmbogățit cu stoffe noue din patrie și engleze de calitate cea mai bună și de ultima modă.

Vestmintele mele gata sunt așa croite, că este superfla a confecționa haine după măsură; în modul acesta ori-cine poate economisa sumă considerabilă de bani.

Novitate! Gulere fason Bur, fabricate din loden în permeabil de Zsolna și din păr de camilă englez

Vestminte de cheviot englez veritabil.

Reverenți și veste pretești din cele mai fine cu prețuri moderate. Pardesiuri și Havelocuri în toată culoarea, specialități în vestminte pentru copii.

Vestminte Francisc Iosif.

Asortiment bogat de ulstere de gumi și mantile de călătorit de cauciuc negru etc.

Rog prin urmare on. public să binevoiască înainte de a se prevedea cu cele de lipsă, a cerceta asortimentul meu de vestminte gata pentru bărbați și copii.

177 3-

Cu stimă:

MOSZKOVITZ ZSIGMOND

ARAD, edificiul teatrului.

Fondat la 1874.

Fondat la 1874.

Comande din provincă să efeituesc prompt și urgent.

Nr. Telefonului 554.

Nr. Telefonului 554.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea Volta.

Nu e leac secret.

vindecă și inviorează sub garanție.

Aparatul acesta, vindecă și folosește contra durerilor de cap, urechi și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circei laționei sângelui, anemie, amuțeli, juituri de ureche, bătaie de inimă, sgârșituri de inimă, astma, auzul greu, sgârșituri de stomac, lipsa poftel de mâncare, răceală la mâni și picioare, slăbirea peste tot, reuma, podagră ischias, udului în pat, influența, insomniia, epilepsia, circula-

țianeregulată a sângelui și contra multor altor boale, cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. Inșusirea acestui aparat este, că vindecă nu numai din timp în timp, ci introduce constant

în corpul omenesc binefăcătorul curent, când pe deoparte vindecă cu succes boalele aștitoare, eară pe de altă parte e cel mai bun scut contra îmbolnăvirilor.

Deosebită atențiune e a se da împrejurărei, că acest aparat vindecă boale vechi de 20 ani.

În cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile lumii, cari prețuiesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate vedea aceste atestate. Pacientul, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca prin aparatul meu, primește banii înapoi.

Unde ori-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu poate fi confundat cu aparatul „Volta“, care atâșt în Germania, cât și în Austro-Ungaria a fost oficial oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu electro-magnetic prin deosebita-i putere vindecătoare, e în genere cunoscut, apreciat și răspândit.

Chiar și iestinatatea estraordinară a crucei mele electro-magnetice o recomandă cu înțetire.

624 -199

Prețul aparatului mare e Cor. 6.
folosibil la morburii învechite.

Prețul aparatului mic e Cor. 4.
folosibil numai la copii și la femei de constituție foarte slabă.

Locul central principal de vânzare și expediere pentru țeară și străinătate e:

Müller Albert, Budapesta, V., str. Vadász 42. K.
colțul str. Kálmán.

Cel mai estin isvor de cumpărare în una din cele mai mari prăvălii de
Oroloage și giuvaricale
din Arad.

Pentru prețuri ne mai pomenite se pot căpăta la

Deutsch Izidor,
clasornicar și juvaergiu

Arad, strada Templon,
(Palatul minorităților).

Oroloage de aur p. bărbați dela 18 fl. în sus

"	"	"	dame	"	12	"	"	"
"	argint	"	bărbați	"	5	"	"	"
"	"	"	dame	"	6	"	"	"
"	"	"	oțel și nikel	"	2	"	"	"
Wecker				"	1.50	"	"	"

Oroloage cu pendulă în rate pe lângă 1005 142— aceleași prețuri.

Primesc și schimb obiecte de lux, cumpără pe lângă prețul cel mai înalt posibil, aur și argint călcat.

— Telefon n-rul 438. —

Diplomă de aur 1891. Oradea-Mare.

SCHÄFFER JÓZSEF

compactor. 1045 101—

ARAD, Strada Tabajdy Károly.

Execută tot felul de

lucrări de compactorie

dela executarea cea mai simplă până la cea mai de lux. — Comandele din loc și provință se efectuează prompt și punctal. — Lucru bun și solid. Prețuri moderate. Serviciu punctal.

Industria de luminii de ceară

St. Antonius

I. NEUHOLD & Comp.

Timișoara.

Str. Hunyadi, Batthányi, p. Dózsa,
colț cu statua sf. Maria.

143 12-30

Fabrică de luminii de ceară artificială.

Distinsă cu premiul statului și cu lauda personală a M. S. Regelui.

■ Fără fum și fără scurgere. ■

— Continuu lumină frumoasă. —

Comandele se pot face mai simplu prin postă.

Cumpărăm ceară galbină de albine.

Telefon Nr. 622.

Recomandându-ne în atențiunea On. Public și a On. preșimii cu cele mai bune luminii de ceară din patrie.

Cu toată stima:

I. NEUHOLD & Comp.

Să primesc zidiri de case de locuit și de închiriat și pe lângă achitare în rate.

În binevoitoarea atențiune celor ce zidesc!

Am onoare a aduce la cunoștința On. Public. că am deschis în

Arad, str. Csernovits Péte Nr. 14.

un birou pentru

Întreprinderi de zidire

Primesc tot felul de comande și proiecte de zidiri: case, fabrici, biserici, școli, cripte, școale etc., în ori ce stil; primesc tot felul de reparaturi și ori-ce transformare și estimare de zidiri pe lângă prețurile cele mai echitabile.

Piindu-mi scopul a bine-merita de încrederea On. public prin praxa-mi îndelungată și cunoștințele-mi speciale pe lângă prețuri convenabile, — precum și prin îndeplinirea repede a comandel, apelez prin aceasta la binevoitorul sprigin al On. public.

7

Cu stimă:

Kondorossy Kálmán.

Planuri, bugete gratuite.